

Kérdések és válaszok az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezetről

1. Milyen intézkedést hozott a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (SZHISZ) az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezettel (Takarékszövetkezet) szemben?

Az SZHISZ Igazgatósága július 4-én – a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően (Szhitv. 15§ (4) b) és (7) b) pontjai) - azonnali hatállyal kizárta az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezetet az Integrációs Szervezetből. A döntésre azért volt szükség, mert a takarékszövetkezeti szektor átvilágítása során a szakértői vizsgálat pénzügyi válsághelyzetet tárt fel az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezetnél. Az SZHISZ Igazgatósága döntéséről a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot.

2. Miért zárta ki az Integrációból a takarékszövetkezetet az SZHISZ? Milyen pénzügyi hiányosságokat tárt fel a független könyvvizsgálók által végzett audit?

A takarékszövetkezet súlyos működési szabálytalanságaira annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított, és amelynek célja felmérni a szektor szereplőinek jelenlegi állapotát és kockázati tényezőit.

A világ egyik vezető könyvvizsgáló és adótanácsadó társasága által koordinált független szakértői vizsgálat megállapította, hogy a Takarékszövetkezet nem a jogszabályoknak és szabályzatainak megfelelően működik, valamint válsághelyzetben van: a Takarékszövetkezet saját tőkéje az általa 2013. december 31-én kimutatott plusz 6 milliárd forint helyett több mint 3,5 milliárd forint negatívumot mutat, limit túllépésekkel együtt számított szavatoló tőkéje pedig több mint 35,5 milliárd forinttal elmarad a Felügyelet által meghatározott minimális tőkekövetelménytől. A társaság hitelezési mutatója rossz, ráadásul folyamatosan romlik: a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya március végére 28,8 százalékra, azaz a törvényben meghatározott plafon közel háromszorosára nőtt. A vizsgálati jelentés megállapította, hogy a takarékszövetkezet működése nem felel meg sem a törvényi és felügyeleti előírásoknak, sem az integrációs, sem a saját szabályzatainak, felügyeleti adatszolgáltatása nem a tényeken alapul. A vizsgálat szerint a takarékszövetkezet működése súlyosan sérti az ügyfelek érdekeit, a betétesek megtakarításait, így a helyzet orvoslásához azonnali beavatkozás vált szükségessé.

3. Mi a következménye az Integrációs Szervezetből való kizárásnak?

Az SZHISZ az integrációs törvény előírásának megfelelően döntéséről haladéktalanul tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot (MNB). Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa az SZHISZ tájékoztatása alapján a jogszabályi előírásoknak megfelelően elrendelte a Takarékszövetkezet működési engedélyének visszavonását, és felügyeleti biztosokat rendelt ki az intézményhez. Továbbá a kisbetétesek védelme érdekében, tekintettel a betétesek nagyfokú koncentrációjára – arra a tényre, hogy a Takarékszövetkezet betétállományának jelentős része kis számú betétes kezében van – haladéktalanul elrendelte a betétek és más visszafizetendő források kifizetésének tilalmát, valamint megtiltotta a tulajdonosok és a hitelintézet közötti ügyleteket. A döntés napjától a kirendelt felügyeleti biztosok feladata lesz a Takarékszövetkezet teljes irányítása, különös tekintettel a betétesek pénzének védelmére. Ezzel elindult az a folyamat, amely azt a célt szolgálja, hogy a betétesek mielőbb a pénzükhöz juthassanak.

4. Mekkora a piaci súlya és a működési területe a takarékszövetkezetnek? Van-e esély arra, hogy az orgoványi takarékszövetkezet problémái miatt bármely másik takarékszövetkezet vagy pénzügyi piaci szereplő nehéz helyzetbe kerülhet Magyarországon? Van-e tehát „fertőzésveszély”?

A Magyar Nemzeti Bank az eset kapcsán hangsúlyozta, hogy nem kell tartani fertőzésveszélytől. Az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet mérlegfőösszege saját kimutatása szerint 2013 végén közel 81 milliárd forintot tett ki, ami a teljes hazai pénzügyi szektor mindössze három ezrelékének felel meg. A társaság tevékenységi területe kizárólag Bács-Kiskun megye egy részére korlátozódik, így az elszigetelt eset a takarékszövetkezeti rendszer egészére nézve nincs hatással.

5. Miért volt szükség az intézmény kizárására, az SZHISZ mint intézményvédelmi szervezet miért nem segíti meg a Takarékszövetkezetet?

Az átvizsgálás alapján feltárt problémák mélysége, összetettsége, valamint a tőkehiány több tízmilliárdos nagysága miatt kijelenthető, hogy a Takarékszövetkezet pénzügyi problémái kezelhetetlenné váltak és nincs lehetőség egyszerű segítő megoldások alkalmazására. A helyzet orvoslására ugyanakkor azonnali beavatkozás vált szükségessé, mert a Takarékszövetkezet működése súlyosan sértette az ügyfelek érdekeit, a betétesek megtakarításait.

Az SZHISZ azért döntött az érintett takarékos integrációból való kizárásáról, mert egy ilyen felelőtlenül, szabálytalanul működő, a betétesek megtakarításait kockáztató takarékszövetkezetnek nincs helye a takarékszövetkezetek megújuló együttműködésében. Az egyedi eset szomorú, de szükséges része annak folyamatnak, amelynek révén a takarékszövetkezeti szektor működése minden eddiginél biztonságosabb és átláthatóbb lesz.

6. Milyen jogszabályokat sértett meg a Takarékszövetkezet?

Az átvizsgálás során a könnyvizsgáló cég megállapította, hogy a Takarékszövetkezet nem felel meg a hitelintézetek számára a hitelintézeti törvényben (Hpt.), valamint a prudens működésre vonatkozó más jogszabályokban, illetve a Felügyelet határozataiban foglalt előírásoknak és követelményeknek, sem pedig a kiadott integrációs, illetőleg a Takarékszövetkezet saját szabályzatainak. A Takarékszövetkezet többek közt nem tett eleget a hitelintézeti törvényben rögzített céltartalék-képzési, illetve értékvesztés elszámolási kötelezettségének, mérlegen kívüli tételeit és eszközeit nem megfelelően értékelte, emiatt csökkentett szavatolótőkéje nem éri el a jogszabályban meghatározott tőkekövetelmény nyolcvan százalékát, ezért fennállt annak a veszélye, hogy nem tud eleget tenni kötelezettségeinek. A takarékszövetkezet a kockázatvállalásra vonatkozó szabályokat rendszeresen és súlyosan megsértette, komolyan veszélyeztetve ezzel a hitelintézet likviditását és fizetőképességét, a betétesek megtakarításait. A Takarékszövetkezet továbbá több alkalommal súlyosan megsértette a számvitelre, a független és megbízható irányításra, illetve ellenőrzésre vonatkozó előírásokat, a Felügyeletnek küldött adatszolgáltatása nem a tényeken alapult.

7. Várható-e, hogy a még folyamatban lévő átvizsgálás eredményei alapján további takarékszövetkezetek kizárásáról dönt az Integrációs Szervezet?

A takarékszövetkezeti szektor átvizsgálása ugyan még folyamatban van, az azonban már most kijelenthető, hogy ilyen nagyságú és kezelhetetlen mértékű működési és gazdálkodási probléma egyetlen szövetkezeti hitelintézet esetében sem áll fenn az átvizsgálás eddigi eredményei szerint. A vizsgálati jelentés megállapította, hogy az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet működési modellje, hitelezési és kockázatvállalási gyakorlata jelentősen eltér attól, ami általában a takarékszövetkezeteket jellemzi, és azok versenyelőnyét jelenti. Az Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet mérlegfőösszege saját kimutatása szerint 2013 végén közel 81 milliárd forintot tett ki, ami a teljes hazai pénzügyi szektor mindössze három ezrelékének felel meg. A társaság tevékenységi területe kizárólag Bács-Kiskun megye kis részére korlátozódik, így az elszigetelt eset a takarékszövetkezeti rendszer egészére nézve nincs hatással.

8. Meg lehet-e a továbbiakban szabályozói, illetve integrációs lépésekkel előzni a Takarékszövetkezet megrendüléséhez hasonló eseteket?

A takarékszövetkezeti együttműködés megújításának egyik legfőbb célja egy olyan garancia-közösség létrehozása, amelynek révén a takarékok betéteseinek kettős védelmet élveznek majd: az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) által nyújtott védőernyőn felül az integráció teljes vagyona nyújt majd fedezetet követeléseikért. Ennek érdekében az állam tavaly 136 milliárd forinttal növelte meg a szövetkezeti hitelintézetek szavatoló tőkéjét és létrehozta a szövetkezeti hitelintézetek új Tőkefedezeti Alapját. A garancia-közösség kiépítése már elindult, június 17-étől már 20 tagja van, az év végére pedig minden, a garancia-közösség feltételeinek megfelelő szövetkezeti hitelintézet tagja lesz.

9. Mit kell tudni az SZHISZ-ről és a Takarékbankról?

A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét (SZHISZ) a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény hozta létre mint a hazánkban működő szövetkezeti hitelintézetek **közös intézményvédelmi és szabályozó szervezetét**, és egyben a szervezetet a korábbi intézményvédelmi alapok – OTIVA, HBA, TAKIVA, REPIVA – jogutódjaként jelölte ki.

A Szervezet tagjai a hazai szövetkezeti hitelintézetek – takarékszövetkezetek, hitelszövetkezetek, illetve kisebb bankok –, valamint az integráció központi bankja, a Magyar Takarékbank Zrt. és a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Az SZHISZ feladata az integráció működésének szabályozása, valamint az intézményvédelmi és felügyeleti feladatok ellátása. Az SZHISZ ennek megfelelően közös, egységes szabályzatokat dolgoz ki és fogad el a szektor egészére vonatkozóan, vizsgálja az egyes szövetkezeti hitelintézetek működését és gazdálkodását.

Az 1989-ben alapított **Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.** (TakarékBank) a szövetkezeti hitelintézetek integráció versenyképes és prudens működését szabályozó, irányító, koordináló és felügyelő központi bank, befektetési bank, legfontosabb ügyfelei a szövetkezeti hitelintézetek. A Takarékbank szabályozza és irányítja az integrációban részt vevő hitelintézetek egységes banki működését, koordinálja és ellenőrzi üzleti működésüket, valamint korszerű termékeket és szolgáltatásokat nyújt számukra.